

O carte despre vieți curmate violent, despre iubire și deznădejde, geniu și imbecilitate, toate puse laolaltă într-un roman care are un final ciudat. Romanul începe cu primele manifestări de viață ale unui copil încă... nenăscut. *"În acea noapte, copilul sughița în pânțele lui*

Lucette. E greu să-ți închipui influența sughițului unui fetus asupra unei fete însărcinate atât de irascibile."

Lucette își omoară soțul pentru că acesta voia ca viitorul lui copil să se numească Tanguy sau Joëlle, pe câtă vreme tânăra asasină avea pregătit un nume special pentru fata ei: Plectrude! Spunea Lucette:

"Să vrei să-ți numești copilul Tanguy sau Joëlle înseamnă că vrei să-i oferi o lume mediocră, un orizont închis. Eu vreau ca bebelușul meu să aibă infinitul."

Lucette continuă să justifice în fața oricui i-o cere de ce a ales acest nume atât de neobișnuit.

"Un nume ca Marie nu te apără. Numele Plectrude te apără: are un sunet final aspru care răsună ca un scut. [...] Începutul numelui Plectrude te duce cu gândul la o mare cruce pe care o porți pe piept: e un adevărat talisman."

Mama lui Plectrude se sinucide în pușcărie, unde trebuia să-și ducă restul zilelor pentru asasinarea soțului. Plectrude e crescută de sora lui Lucette, Clémence împreună cu soțul ei Denis, alături de cei doi copii ai acestora, Nicole și Béatrice, care

"...creșteau văzând cu ochii. Obrajii lor rotunzi și roz îi umpleau de bucurie pe părinți. Plectrude însă... doar ochii ei creșteau tot mai mari."

Plectrude a fost un copil deosebit de restul copiilor, și de asemenea un adult altfel decât restul, adulților. În copilărie spunea câte un cuvânt care n-avea nicio legătură cu ce se-ntâmplă în jurul ei, pentru că gândirea ei

„era independentă de circumstanțele exterioare.”

Clémence le iubea pe cele trei fete, dar pe fiecare în alt mod,

„după chipul și asemănarea celei care o inspra: înțeleaptă și solidă pentru Nicole și Béatrice, nebunească și feerică pentru Plectrude,”

care a fost înscrisă la balet de mama ei adoptivă. Fata avea talent pentru asta, și încă ceva în plus: ochi de dansatoare. Profesoara de balet spunea:

„Dacă o balerină nu are această privire, ea nu va fi niciodată prezentă în dansul ei.”

Și într-adevăr, tânăra balerină a fost întotdeauna prezentă în dansul ei. La școală, eroina romanului lui Amélie Nothomb a avut probleme. Cei din jur îi înțelegeau greșit comportamentul. Când i se cere să se uite la învățătoare în loc să se uite pe fereastră, Plectrude interpretează acest lucru din punctul ei de vedere:

„Plectrude își spuse în gând: „Asta-i bună! Ea este cea care încearcă să facă pe interesantă! Dovada este că nu suportă să fie privită. Vrea cu orice preț să se remarce, dar nu-i interesantă!”

Ochii micuței eleve o pun în dificultate și pe învățătoare.

„Începu să o privească ținută, cu ochii ei mari. Învățătoarea începu să se simtă nesigură pe sine, dar nu îndrăzni să protesteze, temându-se că va da ordine contradictorii.”

Tot ce era legat de școală nu prezenta interes pentru mica elevă, cu excepția cursului de balet, unde se simțea în largul ei. Cititul era un lucru anevoios, până când Plectrude

„A găsit o coerență între litere, sunete și sens. După două zile, ea citea cartea mult mai bine decât cele mai bune eleve din cadrul cursului pregătitor.”

Încet-încet, fetița ajunge să fie considerată un geniu. Rezolva problemele cele mai complicate, dar avea dificultăți cu cele mai banale.

„Acum, când nu rezolva o operație simplă, învățătoarea o contempla de parcă ar fi fost albatrosul lui Baudelaire, pe care inteligența-i de gigant îl împiedica să facă un calcul aritmetic simplu, iar colegii ei se rușinau să găsească așa, prosteste soluția problemei.”

Anii trec, și Plectrude își aniversează cei doisprezece ani împliniți.

„Doisprezece ani erau ca o limită: era ultima ei aniversare inocentă.”

Se gândește deja la momentul aniversar de la anul.

„Ea refuza să se gândească la ziua când va împlini treisprezece ani. Vârsta de treisprezece ani înseamnă probabil multă sfâșiere, multă suferință, acnee, prima menstruație, necesitatea de a purta sutien și alte atrocități de același fel.”

La școală, aceleași răspunsuri geniale urmate de altele absolut stupide. Când se întâmpla să dea un nou răspuns aiurit,

„Clasa aplauda □ această nouă prostie cu entuziasmul unui public care își salută comicul.”

Visul din copilărie de a deveni balerină începe să capete contur. A fost admisă la școala de balet a Operei din Paris. Ca orice balerină, trebuia să fie extrem de ușoară. În plus,

„Pedagogii îi lăudau grația, doamnele de la cantină îi ridicau în slăvi lipsa de poftă de mâncare , profesorul de educație fizică evoca suplețea și finețea mușchilor lui Plectrude.”

Toți colegii de clasă o lăudau pentru performanțele ei. Singurul care nu încerca să-i spună vorbe de apreciere, deși ea tare mult ar fi vrut ca tocmai el să i le spună, era un coleg, Mathieu Saladin. Și Mathieu, și balerina în devenire se simpatizau. Ea,

„...se gândea la iubirea ei nefericită. Urca în vârful cireșului ei, îi îmbrățișa trunchiul și închidea ochii. Începea apoi să-i spună povești și cireșul devenea Mathieu Saladin.”

Viața la școala de balet a Operei era, practic, o înfometare continuă. Pentru „stimulare”, fetele erau împărțite în două categorii: cele „grase” și cele „subțiri”. Celor „grase” li se spunea:

„Iar voi, grăsanelor, sau slăbiți, sau părăsiți locul. Aceste amabile urlate au fost salutate de râsetele celor” subțiri”: parcă erau niște cadavre cuprinse de veselie.”

Nu era singurul supliciu al școlii de balet.

„Trupurile lor erau atât de extenuate după interminabilele ore de exercițiu, încât fetele nu aveau decât o singură obsesie: să se așeze. Momentele când mușchii erau în repaus erau trăite ca niște miracole.”

Singurul refugiu din calea restricțiilor de tot felul la care erau supuse fetele peste zi, era somnul de peste noapte. Pofța de viață începe să scadă...

„Plectrude venise în această școală ca să devină o dansatoare, nu ca să-și piardă într-atât pofța de viață, încât să nu mai aibă niciun alt ideal decât somnul.”

Lucru inimaginabil,

„elevete care, mai devreme decât celelalte, prezentau semne de pubertate, se vedeau obligate să înghită pilule interzise, care blocau anumite funcții specifice adolescenței.”

Școala de balet de la Operă era numită și „școala șobolanilor”. Un joc de cuvinte din limba franceză: șobolan sau zgârcit, depinde de context...E momentul când Plectrude folosește – cu nesaț, aș putea spune – Dicționarul Robert pentru a descoperi noi sensuri ale cuvântului rat (șobolan):zgârcit, hrăpăreț. Chinuitoarele exerciții și înfometarea continuă, o fac pe balerina în devenire să creadă că:

„iubirea, regretul, dorința, pasiunea-toate aceste prostii erau niște maladii secretate de corpurile care aveau mai mult de patruzeci de kilograme.”

V-ați putut gândi până acum că în anumite condiții, un om poate avea gândirea atât de mult deformată?

Spuneam de interminabilele exerciții pe care fetele le făceau zilnic.

„Exercițiile la bară sunt atât de plictisitoare pentru că bara este un fel de stinghie pe care se cocoată păsările. Când visezi să-ți iei zborul, turbezi văzându-te constrâns să nu te dezlipești de o bucată de lemn, și asta ore la rând, în timp ce simți în membrele tale chemarea văzduhului.”

Crăciunul nu mai însemna pentru balerine plăcerea sărbătorii în familie.

*„La ce bun să aibă acea vacanță? Ea se justifica pe vremea când scopul vieții era plăcerea. Dar
acea vreme, a copilăriei, trecuse: acum, singurul sens al existenței era dansul.”*

Dintre toți ai casei, doar mama adoptivă a lui Plectrude se arăta încântată de înfățișarea
balerinei. Ceilalți îi spuneau:

„Ai o față ca o lamă de cuțit.”

Plectrude se dovedește a fi o balerină sânguincioasă și grațioasă.

*„Poseda acea minunată ușurință a mișcării care este suprema nedreptate a naturii, căci grația
îți este dată sau refuzată încă de la naștere și niciun efort ulterior nu te ajută să o dobândești,
dacă nu o ai.”*

Foamea, încăpățânarea de a mânca puțin, din ce în ce mai puțin, au avut ca rezultat
decalcifierea oaselor și accidentarea gravă a balerinei. Medicul are pentru ea un verdict foarte
sombriu: nu va mai putea dansa niciodată...

*„A o anunța pe Plectrude că nu va mai putea dansa era ca și cum l-ai fi anunțat pe Napoleon că
nu va mai avea niciodată o armată; însemna să o lipsești nu de vocația, ci de destinul ei.”*

Eroina cărții scrise de Amélie Nothomb renunță la balet și se înscrie la un curs de teatru.

„Făcu aici o impresia puternică. Prenumele ei era și el foarte remarcant. A te numi Plectrude era cu dublu tăiș: dacă erai urâtă, acest prenume îți sublinia urâtenia, dacă erai frumoasă, ciudata sonoritate a numelui îți sporea frumusețea.”

În noua ei ipostază, de actriță, începe să se simtă atrasă de piesele de teatru ale lui Eugen Ionescu (măcar noi, românii să-i scriem numele românește...).

„„Ionesco este autorul care îmi era destinat”, își spuse adolescenta, cuprinsă fiind de acea stare de beție pe care ți-o poate da descoperirea unei cărți pe care o iubești.”

Oh, merți Amélie, merți! Scriitorul tău preferat cred că ar fi spus, în gândul lui, „mulțumesc”...

Plectrude naște un băiat, Simon. Renunță să se mai lupte cu viața și, la fel ca mama ei se hotărăște să se sinucidă. Între mamă și fiică există însă o diferență fundamentală:

„Deja mi-am îndulcit mult destinul renunțând să-l omor pe tatăl lui Simon. Dar eu mă voi omorî.”

Mathieu Saladin, simpatia ei din școală, o descoperă pe un pod în momentul când era pregătită să se arunce în apă. Cei doi rămân împreună. Ar fi fost un sfârșit normal de roman, dar scriitoarea simte nevoia să se „bage în seamă” și apare ca personaj în propria-i operă:

„Plectrude o întâlnește pe Amélie Nothomb (!) și văzu în ea prietena, sora de care avea atâta nevoie.”

Amélie îi sugerează lui Plectrude că instinctul de ucigaș l-a moștenit de mama ei.

„Mama ta a descărcat revolverul asupra tatălui tău, aflându-se într-o stare de extremă violență: nu se poate ca tu să nu fi simțit asta într-un fel sau altul.”

Drept urmare, eroina din roman își ucide scriitoarea care a creat-o. Complicat și neverosimil acest final... Aș fi preferat altul. Oare scriitorii francezi contemporani suferă de dorința de a lăsa cititorul într-o stare de confuzie? Mă întreb aceasta, pentru că am mai întâlnit și la alții aceeași tendință de a se remarca, indiferent prin ce mijloace...